

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

G. FEDERICO MANCINI

της 10ης Ιουνίου 1986 *

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Όπως είναι γνωστό, η Σύμβαση των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ορίζει με το άρθρο 31 ότι «απόφαση που εκδόθηκε και είναι εκτελεστή σε συμβαλλόμενο κράτος εκτελείται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, αφού περιβληθεί εκεί τον εκτελεστήριο τύπο, με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου». Εν συνεχεία, το άρθρο 33, πρώτη παράγραφος, ορίζει ότι «η αίτηση υποβάλλεται κατά το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως» και προσθέτει, με την παράγραφο 2 ότι «ο αιτών οφείλει να προβεί σε εκλογή κατοικίας στην περιφέρεια του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται· αν πάντως το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως δεν προβλέπει την εκλογή κατοικίας, ο αιτών διορίζει αντίκλητο».

Το βελγικό Cour de cassation, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί διαφορά που έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή της τελευταίας αυτής διάταξης, ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί προδικαστικώς επί του ακόλουθου ερωτήματος: α) Ο χρόνος και ο τόπος διορισμού αντικλήτου, τον οποίο προβλέπει το άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, της Σύμβασης των Βρυξελλών, διέπονται από το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως; β) Σε καταφατική περίπτωση, η κύρωση διέπεται επίσης από το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως; γ) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, πότε και κατά ποίο τρόπο πρέπει να γίνεται ο εν λόγω διορισμός αντικλήτου και ποία είναι η ενδεχόμενη κύρωση;

Τα περιστατικά της κύριας υποθέσεως ανέρχονται στις 27 Ιουλίου 1982. Κατά την ημερομηνία αυτή, το πρωτοδικείο της Αμβέρσας κήρυξε εκτελεστή απόφαση του Landgericht του Duisburg με την οποία ο Carron, βέλγος υπήκοος, καταδικάστηκε να καταβάλει 5 240 000 γερμανικά μάρκα προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Επειδή η ασκηθείσα προσφυγή απορρίφθηκε, ο οφειλέτης άσκησε αναίρεση υποστηρίζοντας ότι η διαδικασία ήταν άκυρη. Πράγματι, κατά τη γνώμη του οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 33 επιβάλλουν όπως η εκλογή κατοικίας γίνει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης και εν πάση περιπτώσει πριν από την απόφαση *περιαφής του τύπου εκτελέσεως*. Αντίθετα, η Γερμανία συμμορφώθηκε με την υποχρέωση αυτή στην περιφέρεια του δικαστηρίου της Αμβέρσας μόνο κατά τη στιγμή επιδόσεως της εν λόγω αποφάσεως.

Έτσι ανέκυσαν τα ερωτήματα στα οποία αναφέρθηκα.

2. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο αναιρεσείων στην κύρια δίκη, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και το Ηνωμένο Βασίλειο. Υποστηρίχθηκαν δύο απόψεις. Κατά το κοινοτικό όργανο και τον Carron, η υποχρέωση εκλογής κατοικίας και η διαδικασία για *περιαφή του τύπου εκτελέσεως* στην οποία περιλαμβάνεται έχουν κοινοτικό χαρακτήρα. Συνεπώς, το εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να εφαρμόσει έναντι αυτών τους δικούς του διαδικαστικούς κανόνες, άλλως διατρέχει τον κίνδυνο να θίξει τον ενιαίο χαρακτήρα τους.

* Μετάφραση από τα ιταλικά.

Εξάλλου, οι απαιτήσεις απλουστεύσεως και ταχύτητας της διαδικασίας που υπαγόρευαν τις διατάξεις της Σύμβασης έχουν ως συνέπεια ότι η εκλογή κατοικίας γίνεται κανονικά κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης· επομένως, ο ενδιαφερόμενος ο οποίος δεν προβαίνει στην εκλογή κατοικίας καθιστά μάταιη σε βάρος του όλη τη διαδικασία.

Την αντίθετη άποψη υποστηρίζουν η γερμανική και βρετανική κυβέρνηση. Κατά τη γνώμη τους, ο κοινός χαρακτήρας της υποχρέωσης εκλογής κατοικίας είναι αναμφισβήτητος. Ο χρόνος ή ο τύπος για την εκλογή κατοικίας και η κύρωση σε περίπτωση μη τηρήσεώς του είναι εξάλλου απλές «λεπτομέρειες» εκτελέσεως και, επομένως, προσδιορίζονται δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εκτελέσεως. Αυτό αποδεικνύεται από το άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, το οποίο ορίζει ότι «αν πάντως το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως δεν προβλέπει την εκλογή κατοικίας» ... (και κατά συνέπεια δεν προβλέπουν ούτε τις σχετικές λεπτομέρειες ως προς τον τύπο και το χρόνο), «ο αιτών διορίζει αντίκλιτο».

Εν πάση περιπτώσει, το σύστημα της Σύμβασης δεν επιβάλλει όπως η εκλογή κατοικίας γίνεται κατά την ίδια στιγμή που υποβάλλεται η αίτηση. Πράγματι, πριν από την επίδοση της απόφασης περιβελημένης τον *εκτελεστήριο τύπο*, ο διάδικος κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση δεν έχει δικαίωμα «υποβολής παρατηρήσεων» και, επομένως, δεν έχει έννομο συμφέρον να γνωρίζει την κατοικία του αιτούντος.

3. Το ελιχείρημα του αιτούντος και της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Αρκεί να υπομνησθεί ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικότερες εγγυήσεις που απολαύει ο εναγόμενος στην κύρια δίκη, οι συντάκτες της Σύμβασης έκριναν δίκαιο να χορηγήσουν στον ενάγοντα, ο οποίος επιδιώκει να εκτελέσει την ευνοϊκή γι' αυτόν απόφαση, το πλεονέκτημα μιας ταχείας διαδικασίας: κατά συνέπεια, ικανής να στερήσει τον εναγόμενο από την

ευχέρεια να προβάλει νέες ενστάσεις και να περιορίσει την παρέμβαση του δικαστή στην εξέταση μόνο των λόγων δημοσίας τάξεως. Προς το σκοπό αυτό, εφόσον απέκλεισαν την παραπομπή στη διαδικασία του κράτους εκτελέσεως που δεν εξασφαλίζει πάντα στον πιστωτή τα εν λόγω πλεονεκτήματα, αποφάσισαν να υιοθετήσουν κοινό σύστημα. Μεταξύ των διαφόρων εξετασθέντων προτύπων, επέλεξαν αυτό που στηρίζεται στην αίτηση ακριβώς διότι παρέχει στο δικαστή την εξουσία να αποφαινείται επί της αιτήσεως στηριζόμενο στα έγγραφα που προσκομίζονται από τον αιτούντα και *inaudita altera parte*.

Συνοπτικά, μπορεί να λεχθεί ότι τα ουσιαστικά στοιχεία της διαδικασίας που προβλέπει η Σύμβαση συνίστανται: α) από την αίτηση που ο ενδιαφερόμενος οφείλει να υποβάλει το δικαστήριο της κατοικίας του διαδίκου κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση (άρθρα 31 και 32)· β) από την υποχρέωση, που υπέχει ο ίδιος αιτών, να εκλέξει κατοικία στην περιφέρεια του επιληφθέντος δικαστηρίου (άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος)· γ) από την απόφαση περιβελημένη τον *εκτελεστήριο τύπο* η οποία «γνωστοποιείται αμελλητί στον (μόνο) αιτούντα, επιμελεία του γραμματέα του δικαστηρίου» (άρθρο 35).

Όσον αφορά τους σχετικούς κανόνες περί των λεπτομερειών ως προς το χρόνο και τον τύπο των πράξεων αυτών, ο νομοθέτης προτίμησε αντίθετα να μη θεσπίσει κανονιστική ρύθμιση *ad hoc*, αφήνοντας τον καθορισμό της «στο δίκαιο του κράτους εκτελέσεως». Αυτό ορίζεται ρητά όσον αφορά την αίτηση (άρθρο 33, πρώτη παράγραφος) και τη γνωστοποίηση της απόφασης περιβελημένης τον *εκτελεστήριο τύπο* (άρθρο 35), δηλαδή τις πράξεις με τις οποίες αρχίζει και περατώνεται η διαδικασία. Αλλά είναι προφανές ότι το ίδιο κριτήριο ισχύει για την εκλογή κατοικίας. Εξάλλου, η απόδειξη παρέχεται από το γράμμα της διάταξης, που ορθώς υπέμνησαν οι παρεμβαίνουσες κυβερνήσεις, από τις παρατηρήσεις της έκθεσης Jenard (GU C 59 της 5.3.1979, σ. 49, άρθρο 33, δεύτερη και έκτη παράγραφος) και από το απλό επιχείρημα α

contrario: αν η έννομη τάξη του κράτους εκτελέσεως δεν προβλέπει την εκλογή κατοικίας, η πράξη που αντικαθιστά την τελευταία, δηλαδή ο *διορισμός αντικλήτου*, δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο κατά τους τύπους σύμφωνα με τους οποίους η εθνική νομοθεσία ρυθμίζει τις διαδικαστικές πράξεις *intuitu personae*.

Όσον αφορά την κύρωση, θεωρώ σκόπιμο να διακρίνω την περίπτωση κατά την οποία η μη τήρηση από τον αιτούντα έχει ως αντικείμενο τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν τα άρθρα 32 και 33 ή τις λεπτομέρειες που θεσπίζει ο *lex fori* ενόψει της ακριβούς εκτελέσεώς τους. Στην πρώτη περίπτωση, το επιληφθέν δικαστήριο θα απορρίψει την αίτηση για *περιαφή*

τον εκτελεστήριο τύπου λόγω παραβάσεως των δύο διατάξεων (βλέπε έκθεση Jenard, άρθρο 34), στη δεύτερη θα αποφασίσει τα μέτρα που προβλέπει η έννομή του τάξη. Από την άποψη της Σύμβασης, αυτό συνεπάγεται καλύτερο έλεγχο από το δικαστήριο το οποίο γνωρίζει καλώς τους εθνικούς κανόνες περί των λεπτομερειών των διαδικαστικών πράξεων. Εξάλλου, ο αιτών έχει κάθε συμφέρον να τους τηρήσει προκειμένου να μη θέσει σε κίνδυνο το αποτέλεσμα που επιδιώκει να επιτύχει.

Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα πρέπει να είναι καταφατική. Έτσι, το δεύτερο ερώτημα δεν έχει πλέον κανένα ενδιαφέρον.

4. Βάσει των προηγούμενων σκέψεων, προτείνω, στα ερωτήματα που υπέβαλε το βελγικό Cour de cassation με απόφαση της 14ης Ιουνίου 1982 στην υπόθεση μεταξύ Carron και Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, το Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής:

Το άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι η υποχρέωση εκλογής κατοικίας που αυτό ορίζει πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις που ορίζει το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως. Οι κανόνες του δικαίου αυτού καθορίζουν επίσης τις συνέπειες που προκύπτουν, σε διαδικαστικό επίπεδο, από τη μη τήρηση των εν λόγω διατάξεων.